

El llenguatge

Bufar i fer ampolles

30/VII/1977

Ampolla i botella s'han de considerar termes sinònims, en el sentit habitual, domèstic, dels mots. Creiem que tant es pot dir una ampolla de vi com una botella de vi, una ampolla de xampany com una botella de xampany. Si més no, aquest és l'ús actual, que el Diccionari acadèmic sanciona. Naturalment, en una frase feta, com la que encapçala aquesta nota, no podríem pas substituir ampolla per botella.

Però d'un temps encà observem que aquesta substitució —del nom ampolla per botella— es fa gairebé sistemàticament i ens sembla, per tant, inoportuna. No podem pas dir que botella constitueixi un castellanisme, ni tan sols el seu ús amb un significat equivalent a ampolla. Però sí que és un fet degut a la influència del castellà que s'abandoni del tot aquest darrer terme, substituït en tota ocasió per botella. Si és, doncs, que hom vol veure lliure la nostra llengua de supeditacions estranyes, caldria que reconsiderés quins dels dos mots —ampolla o botella— és el que correspon al seu llenguatge heretat i hi subjectés la seva expressió.

Els mots emparentats etimològicament amb botella són nombrosíssims: bot, bóta, boteller, botelleria, botall, botiró, botija, etc, encara que ens han pervingut per camins diferents i seguint processos diversos. Sembla que els substantius botifarra i embotit també hi pertanyen, ja que hom els relaciona amb bot, encara que els especialistes vaciïen quant al sufix o terminació de botifarra. Tant és, per al nostre modest propòsit. Botifarra i embotit són mots continuament mal escrits, amb u en lloc de o, fins i tot en textos ben deixats. Tenir present la seva relació etimològica amb bot serveix per a recordar que botifarra i embotit s'han d'escriure amb o. (Talment com bufetada, mot relacionat amb buf, s'ha d'escriure amb u).

Albert Jane